

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Onderwerp	Besluit op verzoek tot intrekking	Datum	31 juli 2025
Zaaknummer	Z2023-00001353	Team	Vergunningverlening Natuur en Landschap
Briefnummer	D-PU-2025-00014170	Van	Servicebureau
Referentie	Mo79	Telefoonnr.	030 258 91 11
Ontvangstdatum	18 juli 2023	E-mail	servicebureau@provincie-utrecht.nl
Bijlage(n)	1) Verzoek tot intrekking van 14 juli 2023 2) Natuurvergunning van 29 november 2017 3) AERIUS-berekening met kenmerk RVh5augJYJbA van 29 juli 2025		

Geachte ,

Bij brief van 14 juli 2023, ontvangen op 18 juli 2023, heeft u bij ons, namens de coöperatie Mobilisation for the Environment U.A. (hierna: MOB), een verzoek ingediend om de door ons op 29 november 2017 (met zaaknummer Z-WNB-GB-VA-2017-0655 en nummer 81C2635D) verleende natuurvergunning voor de geitenhouderij op de locatie Gein-Noord 27 te Abcoude (hierna: de natuurvergunning) krachtens artikel 5.4, eerste lid, sub c, en artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, dan wel op grond van artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming, in te trekken of te wijzigen.

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Aanvullingswet natuur Omgevingswet in werking getreden. Als een verzoek om een besluit op grond van de Wet natuurbescherming is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft op grond van artikel 2.9, eerste lid, aanhef en onder a, van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op dat verzoek onherroepelijk wordt. Dat betekent dat in dit geval de Wet natuurbescherming, het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming zoals deze golden vóór 1 januari 2024, van toepassing blijven.

1. Besluit

We hebben besloten uw verzoek af te wijzen.

2. Ontvankelijkheid

Gelet op de statutaire doelstellingen en feitelijke werkzaamheden van MOB is sprake van belanghebbendheid en zodoende ontvankelijkheid.

3. Procedure

Uw verzoek is afgehandeld met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Het ontwerpbesluit heeft van 17 maart 2025 tot en met 28 april 2025 ter inzage gelegen en is toegezonden aan verzoeker, vergunninghouder, gemeente De Ronde Venen en RUD Utrecht.

4. Beoordeling

Vooropgesteld zij dat het instrument van intrekken of wijzigen van natuurvergunningen niet bedoeld is als een mogelijkheid van integrale herbeoordeling van alle reeds verleende natuurvergunningen. Een vergunninghouder mag aan een onherroepelijke natuurvergunning immers rechtszekerheid ontleen. Daarom moet er sprake zijn van bijzondere omstandigheden voordat we overgaan tot het intrekken of wijzigen van een natuurvergunning.

Tevens geven we de voorkeur aan vrijwillige maatregelen die bedrijven nemen, zoals investeringen in technische maatregelen, extensiveren of beëindiging via een subsidieregeling zoals de landelijke beëindigingsregelingen veehouderijlocaties (hierna: Lbv) en Lbv-plus. Het gedwongen intrekken of wijzigen van natuurvergunningen heeft bovendien grote sociale, bedrijfseconomische en maatschappelijke gevolgen.

In artikel 5.4, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is een discretionaire bevoegdheid tot het intrekken of wijzigen van een natuurvergunning opgenomen en geen verplichting. Er zal een afweging van de betrokken belangen gemaakt moeten worden en tot die belangen behoort ook het belang bij rechtszekerheid van vergunninghouder.

Op grond van artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming wordt een natuurvergunning ingetrokken of gewijzigd wanneer dit nodig is (als passende maatregel) ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.

Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn bepaalt dat er passende maatregelen genomen moeten worden om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen.

In situaties waarin een activiteit niet wordt gereguleerd via een natuurvergunning, kan de aanschrijvingsbevoegdheid van artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming worden toegepast om te voldoen aan de verplichting uit artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn om passende maatregelen te treffen.

In de betrokken Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelige natuurwaarden overbelast en zijn dus passende maatregelen nodig. De vergunde activiteit zorgt voor stikstofdepositie in deze Natura 2000-gebieden.

In de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) van 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71 (Logtsebaanuitspraak), is vastgesteld onder welke omstandigheden een natuurvergunning kan of moet worden ingetrokken of gewijzigd en welke eisen aan de motivering van een beslissing op een verzoek om intrekking of wijziging van een natuurvergunning worden gesteld.

U heeft verzocht om intrekking of wijziging, op grond van drie artikelen:

1. Artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming, omdat volgens u de natuurvergunning in strijd met wettelijke voorschriften is verleend. De natuurvergunning is verleend op basis van de passende beoordeling bij het Programma Aanpak Stikstof (hierna: PAS) en met toedeling van ontwikkelingsruimte. Daarom staat vast dat de vergunning niet correct passend is beoordeeld. U verwijst daarbij naar een uitspraak van de Afdeling met kenmerk ECLE:NL:RVS:2019:1603. U stelt dat het besluit daarmee in strijd met artikel 2.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is genomen;
2. Artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, omdat dit volgens u nodig is als passende maatregel ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn;
3. Artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming, omdat dit volgens u nodig is als passende maatregel ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.

In de Memorie van Toelichting van de Wet natuurbescherming is opgenomen dat als sprake is van een project ten aanzien waarvan een natuurvergunning is verleend, passende maatregelen kunnen worden gerealiseerd door wijziging van de vergunningvoorschriften, en in het uiterste geval door intrekking van de natuurvergunning, op grond van artikel 5.4 van de Wet natuurbescherming. Tevens is opgenomen dat dit betekent dat de aanschrijvingsbevoegdheid van artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming in dat geval geen meerwaarde heeft en niet van toepassing is.

Artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming is daarom, gelet op de vergunninghistorie, in dit geval niet van toepassing.

Ad 1. Moet het verzoek tot wijziging of intrekking worden toegewezen omdat de natuurvergunning in strijd met wettelijke voorschriften is verleend?

Krachtens artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming beschikken we over een discretionaire bevoegdheid om de natuurvergunning in te trekken indien deze in strijd met wettelijke voorschriften is verleend. We zijn echter van oordeel dat de natuurvergunning niet in strijd met wettelijke voorschriften is verleend.

De Afdeling heeft bij uitspraak van 29 mei 2019, ECLE:NL:RVS:2019:1603 (PAS-uitspraak) - waarnaar u ook verwijst - geoordeeld dat de passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag ligt niet voldoet aan de eisen die uit artikel 6 van de Habitatrichtlijn voortvloeien. De Afdeling heeft het PAS onverbindend verklaard, waarbij erop is gewezen dat vergunningen die met toepassing van het PAS zijn verleend en onherroepelijk zijn, hun rechtsgevolg behouden (r.o. 34.3). De vergunning is daarmee, ook na de PAS-uitspraak, van kracht gebleven.

De verlening is in overeenstemming geweest met de in het kader van het PAS opgenomen voorschriften uit de Wet natuurbescherming, het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming.

Bij de vraag of de intrekkinggrond van artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming aanwezig is, is een herbeoordeling van de rechtmatigheid van de natuurvergunning weliswaar noodzakelijk, maar daarbij moet wel worden uitgegaan van de wetgeving en inzichten die ten tijde van de vergunningverlening van toepassing waren.

De vraag is dus of de herbeoordeling tot de conclusie leidt dat de natuurvergunning in strijd met het destijds geldende recht is verleend. Dat is niet het geval, want ten tijde van vergunningverlening op 29 november 2017 was het PAS op grond van de Wet natuurbescherming en onderliggende regelgeving nog van toepassing. Dat bijlage 2 van het PAS op 29 mei 2019 onverbindend is verklaard, doet hieraan niet af. Aan onverbindendverklaring komt geen terugwerkende kracht toe, zoals bij vernietiging bijvoorbeeld wel het geval is.

Nu aan het onverbindend verklaren van het PAS geen terugwerkende kracht kan toekomen, en de natuurvergunning op 29 november 2017 dus niet in strijd met de wet is verleend, luidt onze conclusie dat de intrekingsgrond uit artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming niet van toepassing is.

Zodoende wordt niet toegekomen aan een belangenafweging in de zin van artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming. We hebben daarom besloten uw verzoek, om de natuurvergunning in te trekken of te wijzigen omdat deze in strijd met wettelijke voorschriften zou zijn verleend, af te wijzen.

Desalniettemin willen we aangeven dat ook in geval wel wordt toegekomen aan een belangenafweging in de zin van artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming, dit voor ons geen aanleiding zou geven tot intrekking of wijziging van de natuurvergunning.

Er wordt dan een afweging van de betrokken belangen gemaakt en tot die belangen behoort ook het belang bij rechtszekerheid van vergunninghouder. De gevolgen van intrekking of wijziging voor vergunninghouder zijn afgezet tegen de effecten die de intrekking of wijziging heeft voor de natuurwaarden. Daarbij gaan we uit van een sterke uitgangspositie van vergunninghouder aangezien het gaat om een onherroepelijke natuurvergunning waaraan rechtszekerheid kan worden ontleend. Tevens geven we, zoals aangegeven, de voorkeur aan vrijwillige maatregelen die bedrijven nemen en heeft het gedwongen intrekken of wijzigen bovendien grote sociale, bedrijfseconomische en maatschappelijke gevolgen.

Daarentegen kan intrekking of wijziging, ten aanzien van de natuurwaarden van het door de activiteit zwaarst belaste gebied, slechts een klein effect opleveren van maximaal 2,25 mol per hectare per jaar (het effect van de gehele geitenhouderij) waar de achtergronddepositie tegen de 789,38 tot 2.252,07 mol per hectare per jaar belooft. De geitenhouderij levert daarmee bij een conservatieve schatting (laagste achtergrondwaarde circa 789,38 mol per hectare per jaar) minder dan 0,29% van de totale achtergrondbelasting aan stikstofdepositie in dat gebied op, zijnde een bijdrage die in deze context nihil is.

Bovendien daalt in de toekomst de achtergronddepositie van de hier relevante Natura 2000-gebieden. Deze autonome daling is over al deze gebieden gemiddeld minimaal 11,47 mol per hectare per jaar en gemiddeld maximaal 13,09 mol per hectare per jaar. Deze gemiddelde autonome daling is ten opzichte van de daling als gevolg van het volledig intrekken van de natuurvergunning gemiddeld 61,3 keer zo groot, met een mediaan van 23,8 keer zo groot. Gezien de gemiddelde autonome daling van de achtergronddepositie levert het volledig intrekken van de natuurvergunning aan deze daling een dusdanig geringe bijdrage, dat dit ook in de toekomstige situatie van de relevante Natura 2000-gebieden een nihil effect is.

Voorts worden, zoals verderop in dit besluit is uiteengezet, reeds andere passende maatregelen getroffen en is intrekking of wijziging van de natuurvergunning daarom ook helemaal niet nodig.

Ad 2. Moet het verzoek tot intrekking of wijziging worden toegewezen omdat dit nodig is als passende maatregel ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn?

Op grond van artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming wordt een natuurvergunning ingetrokken of gewijzigd wanneer dit nodig is als passende maatregel ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn. In de eerdergenoemde Logtsebaanuitspraak is uiteengezet wanneer dit het geval is. Kort en goed blijkt hieruit het volgende:

- Daar waar hoge stikstofbelasting leidt tot verslechtering van natuurwaarden zijn passende maatregelen nodig, die onder meer gericht zijn op de daling van de stikstofdepositie in het betrokken Natura 2000-gebied;
- De intrekking van een natuurvergunning voor een activiteit die bijdraagt aan die verslechtering, is een dergelijke passende maatregel;
- Bij de keuze welke passende maatregelen nodig zijn, komt het bevoegd gezag beoordelingsruimte toe;
- Alleen als intrekking van een natuurvergunning de enig mogelijke passende maatregel is, moet het bevoegd gezag daartoe overgaan;
- Als er ook nog andere passende maatregelen getroffen kunnen worden, mag intrekking achterwege blijven. Wel moet dan inzichtelijk worden gemaakt met welke maatregelen uitvoering wordt of zal worden gegeven aan de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn.

Voorts blijkt uit de Logtsebaanuitspraak duidelijk en zeker dat ter onderbouwing mag worden verwezen naar een pakket van maatregelen of een programma in uitvoering dat gericht is op de daling van stikstofdepositie.

Gelet op de als bijlage 3 aan dit besluit toegevoegde AERIUS-berekening met kenmerk RVh5augJYJbA van 29 juli 2025 zorgt de vergunde activiteit, binnen de huidige rekensystematiek, voor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden Botshol, Oostelijke Vechtplassen, Naardermeer, Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder.

Vooropgesteld wordt dat in deze Natura 2000-gebieden stikstofgevoelige natuurwaarden overbelast zijn, en dat er dus passende maatregelen nodig zijn. Dit betekent echter niet dat we in dit specifieke geval de natuurvergunning moeten intrekken of wijzigen. Daarvoor zien we twee redenen.

Ten eerste vanwege het volgende. Zoals hierboven onder Ad 1. inzichtelijk is gemaakt, is het voordeel bij volledige intrekking (laat staan gedeeltelijke intrekking dan wel wijziging) van de natuurvergunning nihil in vergelijking met de totale achtergronddepositie en de autonome daling daarvan. We menen - in lijn met recente jurisprudentie¹ - dat het betrekkelijk geringe voordeel voor de natuur bij inwilliging van het verzoek tot intrekking of wijziging van de natuurvergunning niet opweegt tegen het (te verwachten) nadeel voor de vergunninghouder, namelijk het mogelijke faillissement van het gehele bedrijf. Intrekking of wijziging van de natuurvergunning voor het houden van 2.100 geiten is disproportioneel en onevenredig (onevenwichtig) en daarmee in strijd met artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Het verplicht intrekken van de natuurvergunning is daarom niet aan de orde.

¹ Zie rechtbank Oost-Brabant 14 mei 2025, ECLI:NL:RBOBR:2025:2763, r.o. 8.5 e.v.

Ten tweede menen we dat er voldoende andere passende maatregelen getroffen zijn en worden ter voorkoming van verslechtering van de stikstofgevoelige natuurwaarden in de relevante gebieden, waardoor intrekking van de natuurvergunning niet nodig is.

Niet alleen de mate van stikstofuitstoot bepaalt de staat van de natuur. Zo zijn waterkwaliteit en waterkwantiteit, de verbondenheid van habitats en de grootte van leefgebieden voor soorten onder andere belangrijke condities voor de kwaliteit van natuur. Naast het reduceren van stikstofuitstoot bij de bron zijn er verschillende natuurmaatregelen mogelijk om te werken aan de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden, zoals het verhogen van de grondwaterstand, het ontsnipperen van natuur of het vergroten van natuurareaal.

De aanpak van het stikstofvraagstuk bestaat daarom uit maatregelen gericht op natuurherstel en natuurbehoud, bron maatregelen die de uitstoot en depositie van stikstof reduceren als ook een inzet op de ruimtelijke inrichting. Afhankelijk van de gebied specifieke situatie zal moeten blijken welke mix aan maatregelen het meeste effect sorteert.

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (hierna: RIVM) onderzoekt elk jaar hoe de neerslag van stikstof zich in Nederland ontwikkelt en heeft op 1 oktober 2024 de rapportage 'Monitor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden 2024' gepubliceerd. Tussen 2005 en 2022 kwam er in Natura 2000-gebieden ongeveer 20 procent minder stikstof op de natuur terecht. Dit komt vooral doordat landbouw en verkeer in Nederland en de landen om ons heen minder stikstof uitstootten.

In AERIUS Monitor worden recente inzichten uit metingen en wetenschappelijk onderzoek over de stikstofuitstoot en -neerslag verwerkt. Op deze manier wordt bij monitoring uitgegaan van actuele gegevens. AERIUS Monitor geeft informatie over de huidige en verwachte stikstofneerslag in beschermde natuurgebieden. Voor de stikstofdepositie in de historische jaren wordt daarbij uitgegaan van de gegevens in de emissieregistratie van het RIVM en voor de toekomstige jaren van de emissieramingen van het Planbureau voor de Leefomgeving op basis van de Klimaat- en Energieverkenning. Het gebruik van AERIUS Monitor voor de onderbouwing van de ontwikkeling van stikstofdepositie op gebiedsniveau is geaccepteerd door de Afdeling bij uitspraak van 2 juli 2025, ECLI:NL:RVS:2025:2973.

Hieronder wordt per gebied en op gebiedsniveau de ontwikkeling van stikstofdepositie in kaart gebracht, geanalyseerd en gerelateerd aan het voorliggende verzoek tot intrekking of wijziging.

Botshol

Uit AERIUS Monitor blijkt dat voor Natura 2000-gebied Botshol de kritische depositiewaarde (hierna: KDW) voor twee habitattypen wordt overschreden: H7210 Galigaanmoerassen en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). Voor de habitattypen Hg1Do Hoogveenbossen en H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

Uit de Natuurdoelanalyse (hierna: NDA) Botshol blijkt dat er voor habitattypen H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) en H7210 Galigaanmoerassen in 2020 minimale overschrijdingen zijn. In 2030 zijn er volgens de NDA Botshol voor deze habitattypen geen overschrijdingen van de KDW meer. Voor habitatype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) zijn alle hexagonen nu én in 2030 overbelast (boven de KDW). De NDA Botshol stelt dat het noodzakelijk is om maatregelen te nemen voor dit habitatype,

waarvoor de NDA Botshol concrete voorstellen doet. De NDA Botshol stelt daarnaast dat er ook aanvullende bron maatregelen nodig zijn, zodat de stikstofdepositie in 2030 gelijk is aan, of lager is dan de KDW van het habitatype H714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).

Ook de Ecologische Autoriteit (hierna: EA) geeft in haar advies op de NDA Botshol een aantal concrete maatregelen om te nemen ten behoeve van het overbelaste habitatype H714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). Overeenkomstig de NDA Botshol geeft de EA aan dat het verlagen van stikstofdepositie door bronaanpak zo spoedig mogelijk moet (blijven) worden uitgevoerd.

Bij raadpleging van AERIUS Monitor blijkt dat het habitatype H7210 Galigaanmoerassen in 2025 voor 7% overbelast (boven de KDW) is. In 2030 is dat verminderd tot 4%. Ten aanzien van habitatype H714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) blijkt uit AERIUS Monitor dat alle hexagonen in 2025 sterk overbelast zijn. In 2030 zijn alle hexagonen van dit habitatype nog steeds overbelast, maar is er ook een duidelijke afname te zien in de mate van overbelasting.

Uit AERIUS Monitor volgt derhalve dat binnen Natura 2000-gebied Botshol vanaf 2030 de stikstofdepositie is gedaald en dat de overbelasting is verminderd.

Oostelijke Vechtplassen

Uit AERIUS Monitor blijkt dat voor Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen de KDW voor negen habitattypen en één leefgebied wordt overschreden: ZGH310 Kranswierwateren, H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H714oA Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), ZGH714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H7210 Galigaanmoerassen, Hg1Do Hoogveenbossen, H9999:95 Habitatype onbekend en Lgo5 Grote-zeggenmoeras. Voor de habitattypen H3150baz Meren met krabbenschieren en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen) en ZGH3150 Meren met krabbenschieren en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen), ZGHg1Do Hoogveenbossen en H3140lv Kranswierwateren in laagveengebieden geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

Uit de NDA Oostelijke Vechtplassen blijkt dat voor habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H714oA Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H7210 Galigaanmoerassen, Hg1Do Hoogveenbossen en leefgebied Lgo5 Grote-zeggenmoeras de KDW zowel in 2022 als in 2030 wordt overschreden. Voor de habitattypen H3140 Kranswierwateren en H3150baz Meren met krabbenschier en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen) geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

In het habitatype H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) is volgens de NDA Oostelijke Vechtplassen geen afname van de mate van overbelasting te zien tot en met 2030. In het habitatype H714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is ook sprake van matige tot sterke overbelasting met stikstof, maar de sterkte van overbelasting daalt tot en met 2030 van een sterke overbelasting naar een bijna volledige matige overbelasting (98%). Voor de andere habitattypen en het leefgebied, namelijk H6410 Blauwgraslanden, H7210 Galigaanmoerassen, H714oA Overgangs- en trilvenen (trilvenen), Hg1Do Hoogveenbossen en Lgo5 Grote-zeggenmoeras, geldt dat de achtergronddepositie door de geplande bron maatregelen (sterk) afneemt.

Volgens de NDA Oostelijke Vechtplassen mag voor habitattypen H6410 Blauwgraslanden, H714oB Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en leefgebied LGo5 Grote zeggenmoeras de KDW niet meer overschreden

worden. De NDA Oostelijke Vechtplassen bevat geen aanvullende maatregelen, anders dan de maatregelen uit de PAS Gebiedsanalyse en het Natura 2000-beheerplan die reeds uitgevoerd worden.

De EA geeft in haar advies op de NDA Oostelijke Vechtplassen een aantal concrete maatregelen om te nemen ten behoeve van de overbelaste habitattypen en leefgebieden. In het advies van de EA staat verder dat de stikstofdepositie te hoog is om de doelen voor de habitattypen te kunnen realiseren. Geadviseerd wordt de stikstofbronnen in beeld te brengen en met reductiemaatregelen ervoor te zorgen dat de depositie op het gebied in ieder geval verlaagd wordt tot het niveau van de KDW.

Bij raadpleging van AERIUS Monitor blijkt dat habitattypen ZGH310 Kranswierwateren, H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H7210 Galigaanmoerassen, Hg1Do Hoogveenbossen, H9999:95 Habitatype onbekend en leefgebied en Lg05 Grote-zeggenmoeras in 2025 overbelast zijn en dat in 2030 nog steeds zijn.

Wel is voor H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7210 Galigaanmoerassen, Hg1Do Hoogveenbossen en Lg05 Grote-zeggenmoeras een sterke daling te zien in de overbelasting tot en met 2030, waarbij in de meeste gevallen slechts enkele procenten van overbelasting overblijven. Voor ZGH310 Kranswierwateren, H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) geldt dat de mate van overbelasting tot en met 2030 afneemt. Ten aanzien van H6410 Blauwgraslanden, ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en H9999:95 Habitatype onbekend blijft de mate van overbelasting (van matig tot sterk) in 2030 op hetzelfde niveau als 2025.

Uit AERIUS Monitor volgt derhalve dat binnen Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen vanaf 2030 de stikstofdepositie is gedaald en dat de overbelasting sterk is verminderd, en zelfs bij een aantal habitattypen en een leefgebied tot enkele procenten wordt gereduceerd. Met het nemen van aanvullende maatregelen zal de overbelasting ook in de nog overbelaste habitattypen H6410 Blauwgraslanden en ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) gaan afnemen.

Naardermeer

Uit AERIUS Monitor blijkt dat voor Natura 2000-gebied Naardermeer de KDW voor acht habitattypen en één leefgebied wordt overschreden: H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), Hg1Do Hoogveenbossen, H9999:94 Habitatype onbekend, H3130 Zwakgebufferde vennen en Lg05 Grote-zeggenmoeras. Voor habitattypen H3140lv Kranswierwateren en (ZG)H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen) geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

Uit de NDA Naardermeer blijkt dat voor habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), Hg1Do Hoogveenbossen, H3130 Zwakgebufferde vennen en leefgebied Lg05 Grote-zeggenmoeras de KDW zowel in 2022 als in 2030 wordt overschreden. Voor de habitattypen H3140 Kranswierwateren en Hg10 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

In de NDA Naardermeer staat dat stikstof voor een aantal habitattypen een knelpunt zal zijn, ook na het treffen van maatregelen. Dit betreft de habitattypen: H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H640 Blauwgraslanden, H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en H3130 Zwakgebufferde vennen. Wel neemt de mate van overbelasting (sterk) af voor deze habitattypen. Over H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen) wordt geschreven dat het percentage overbelast areaal afneemt en dat andere factoren knelpunten zijn. Voor Hg1Do Hoogveenbossen wordt gesteld dat het percentage overbelast areaal stevig afneemt en het in 2030 nog een beperkt knelpunt zal zijn. Verder is opgenomen dat voor leefgebied Lg05 Grote-zeggenmoeras de KDW in 2030 niet meer overschreden wordt.

De NDA Naardermeer bevat geen aanvullende maatregelen, anders dan de maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse en het Natura 2000-beheerplan die reeds uitgevoerd worden.

De EA geeft in haar advies op de NDA Naardermeer een aantal concrete maatregelen om te nemen ten behoeve van de overbelaste habitattypen en leefgebieden. In het advies van de EA staat verder dat de stikstofdepositie te hoog is om de doelen voor de habitattypen te kunnen realiseren. Geadviseerd wordt de stikstofbronnen in beeld te brengen en met reductiemaatregelen ervoor te zorgen dat de depositie op het gebied in ieder geval verlaagd wordt tot het niveau van de KDW.

Bij raadpleging van AERIUS Monitor blijkt dat habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), Hg1Do Hoogveenbossen, H9999:94 Habitatype onbekend, H3130 Zwakgebufferde vennen en leefgebied Lg05 Grote-zeggenmoeras in 2025 overbelast zijn en dat in 2030 nog steeds zijn.

Wel is voor H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), Hg1Do Hoogveenbossen en Lg05 Grote-zeggenmoeras een sterke daling te zien in de overbelasting tot en met 2030, met zelfs 7 tot 25 procent lagere overbelasting. Voor H6410 Blauwgraslanden en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) geldt dat de mate van overbelasting tot en met 2030 afneemt. Ten aanzien van H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H9999:94 Habitatype onbekend en H3130 Zwakgebufferde vennen blijft de mate van overbelasting (van matig tot sterk) in 2030 op hetzelfde niveau als 2025.

Uit AERIUS Monitor volgt derhalve dat binnen Natura 2000-gebied Naardermeer vanaf 2030 de stikstofdepositie is gedaald en dat de overbelasting sterk is verminderd, en zelfs bij een aantal habitattypen tot enkele procenten wordt gereduceerd. Met het nemen van aanvullende maatregelen zal de overbelasting ook in de nog overbelaste habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H9999:9 Habitatype onbekend en H3130 Zwakgebufferde vennen gaan afnemen.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Uit AERIUS Monitor blijkt dat voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck de KDW voor vijf habitattypen wordt overschreden: H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en Hg1Do Hoogveenbossen. Voor de habitattypen en leefgebieden H3140lv Kranswierwateren (in laagveengebieden), H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen), H7210 Galigaanmoerassen, Lg02 Geïsoleerde meander en petgaten en Lg05 Grote-zeggenmoeras geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

Het uitgangspunt van de NDA Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is dat voor de verschillende instandhoudingsdoelen de KDW, op korte termijn, niet wordt overschreden. Een aanvaardbaar depositieniveau wordt niet beschreven, omdat er ten tijde van het schrijven nog een onderzoek werd uitgevoerd door het ministerie van LNV (thans: LVVN). In de NDA Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wordt ervan uitgegaan dat met bronmaatregelen de noodzakelijke afname wordt gerealiseerd. Er worden een aantal concrete maatregelen ter uitvoering daarvan genoemd.

In het advies van de EA op de NDA Nieuwkoopse Plassen & De Haeck staat dat het verlagen van de stikstofdepositie spoedig uitgevoerd moet worden. Daarnaast geeft de EA aan dat er inzicht moet komen in de mate van overschrijding van de KDW. De EA stelt dat er in de NDA Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wordt benoemd dat een maatregel voor een aantal soorten het verminderen van stikstofdepositie is (trilveen, blauwgrasland, veenmosrietland, vochtige heide, galigaanmoeras, zeggekorfslak en groenknolorchis).

Bij raadpleging van AERIUS Monitor blijkt dat habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) in 2025 overbelast zijn en dat in 2030 nog steeds zijn. Voor habitattypen H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen) en Hg1Do Hoogveenbossen geldt dat deze in 2025 overbelast zijn, maar er een dermate sterke daling van stikstofdepositie zal plaatsvinden dat de genoemde habitattypen in 2030 niet meer overbelast zijn.

Voor alle nog in 2030 overbelaste habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H6410 Blauwgraslanden en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is tot en met 2030 een duidelijke daling van de mate van overbelasting te zien richting een overwegend matige overbelasting.

Uit AERIUS Monitor volgt derhalve dat binnen Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck vanaf 2030 de stikstofdepositie is gedaald en dat de overbelasting sterk is verminderd, hetgeen er bij een aantal habitattypen toe leidt dat deze in 2030 niet meer overbelast zijn.

Ilperveld, Varkenstand, Oostzanerveld & Twiske

Uit AERIUS Monitor blijkt dat voor Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske de KDW voor drie habitattypen wordt overschreden: H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). Voor de habitattypen H3140lv Kranswierwateren (in laagveengebieden), ZGH3140lv Kranswierwateren (in laagveengebieden) en Hg1Do Hoogveenbossen geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

Uit de NDA Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske blijkt dat de (overmaat aan) atmosferische stikstofdepositie een knelpunt is. Met name voor de habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is stikstofdepositie een knelpunt. Voor deze habitattypen geldt dat er een matige overbelaste situatie is in zowel 2025 als 2030. Wel volgt uit de NDA Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske dat tot en met 2030 de mate van overbelasting afneemt voor deze habitattypen. De habitattypen H3140lv Kranswierwateren en Hg1Do Hoogveenbossen zijn ook stikstofgevoelig, maar daarvan wordt de KDW niet overschreden. Voor deze habitattypen is stikstofdepositie in het gebied geen knelpunt.

In de NDA IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske is voor alle habitattypen de gewenste situatie voor stikstof beschreven als onder of gelijk aan de KDW. Voor de habitattypen worden concrete richtingen van herstelmaatregelen voorgesteld.

In het advies van de EA op de NDA IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske worden verschillende maatregelen aangeraden in en buiten het gebied om voldoende daling van de stikstofdepositie te realiseren. Daarbij wordt geadviseerd zo spoedig mogelijk maatregelen uit te voeren om de stikstofdepositie terug te dringen, op basis van informatie over de bijdrage van de verschillende bronnen van stikstof en inzicht in de meest effectieve reductiemaatregelen.

Bij raadpleging van AERIUS Monitor blijkt dat habitattypen H40010B Vochtige heiden (laagveengebied), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) in 2025 overbelast zijn en dat in 2030 nog steeds zijn. Voor habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is tot en met 2030 een duidelijke daling van de mate van overbelasting te zien richting een hoofdzakelijk matige overbelasting. Ten aanzien van habitatype ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) blijft de mate van overbelasting in 2030 op hetzelfde niveau als 2025.

Uit AERIUS Monitor volgt derhalve dat binnen Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske vanaf 2030 de stikstofdepositie is gedaald en dat de overbelasting sterk is verminderd. Met het nemen van aanvullende maatregelen zal de stikstofdepositie binnen deze habitattypen verder afnemen, maar ook gaan leiden tot een daling in het overbelaste habitatype ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).

Polder Westzaan

Uit AERIUS Monitor blijkt dat voor Natura 2000-gebied Polder Westzaan de KDW voor drie habitattypen wordt overschreden: H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). Voor de habitattypen Hg1Do Hoogveenbossen en ZGHg1Do Hoogveenbossen geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

Uit de NDA Polder Westzaan blijkt dat ten aanzien van habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) sprake is van overbelasting. Voor habitatype H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) is dit een matige overbelasting van het gehele areaal, zowel in de huidige situatie als op overzienbare termijn (2030). Voor habitatype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) geldt dat het overgrote deel matig is overbelast en een klein areaal sterk is overbelast. Op termijn (2030) zal het areaal dat sterk is overbelast afnemen tot een minimale situatie, maar blijft voor het gehele areaal sprake van een matige overbelasting.

Voor H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) en H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) is de gewenste situatie voor stikstof in de NDA Polder Westzaan beschreven als onder of gelijk aan de KDW. In de NDA Polder Westzaan worden verder concrete richtingen voor herstelmaatregelen voorgesteld.

In het advies van de EA op de NDA Polder Westzaan worden verschillende maatregelen aangeraden in en buiten het gebied om voldoende daling van de stikstofdepositie te realiseren. Daarbij wordt geadviseerd zo spoedig mogelijk maatregelen uit te voeren om de stikstofdepositie terug te dringen, op basis van informatie over de bijdrage van de verschillende bronnen van stikstof en inzicht in de meest effectieve reductiemaatregelen.

Bij raadpleging van AERIUS Monitor blijkt dat habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) in 2025 overbelast zijn en dat in 2030 nog steeds zijn. Voor habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is tot en met 2030 een duidelijke sterke daling van de mate van overbelasting te zien richting een overwegend matige overbelasting. Ten aanzien van habitatype ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) blijft de mate van (matige tot sterke) overbelasting in 2030 op hetzelfde niveau als 2025.

Uit AERIUS Monitor volgt derhalve dat binnen Natura 2000-gebied Polder Westzaan vanaf 2030 de stikstofdepositie is gedaald en dat de overbelasting sterk is verminderd. Met het nemen van aanvullende maatregelen zal de stikstofdepositie binnen deze habitattypen verder afnemen, maar ook gaan leiden tot een daling in het overbelaste habitatype ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).

Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

Uit AERIUS Monitor blijkt dat voor Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder de KDW voor twee habitattypen wordt overschreden: H010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). Voor habitatype Hg1Do Hoogveenbossen geldt dat er geen sprake is van overbelasting in de huidige en toekomstige (2030) situatie.

Uit de NDA Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder blijkt dat ten aanzien van habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) sprake is van overbelasting. Voor habitatype H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) is dit een matige overbelasting van het gehele areaal, zowel in de huidige situatie als op overzienbare termijn (2030). Deze matige overbelasting neemt wel in de tijd verder af tot bijna 50% lichte overbelasting in 2030. Voor habitatype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) geldt dat het overgrote deel matig is overbelast en een klein areaal sterk is overbelast. Op termijn (2025-2030) zal het areaal dat sterk is overbelast afnemen tot uitsluitend een matige overbelasting voor het gehele areaal.

Voor H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) is de gewenste situatie voor stikstof in de NDA Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder beschreven als onder of gelijk aan de KDW. In de NDA worden verder concrete richtingen voor herstelmaatregelen voorgesteld. In het advies van de EA op de NDA Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder worden verschillende maatregelen aangeraden in en buiten het gebied om voldoende daling van de stikstofdepositie te realiseren. Daarbij wordt geadviseerd zo spoedig mogelijk maatregelen uit te voeren om de stikstofdepositie terug te dringen, op basis van informatie over de bijdrage van de verschillende bronnen van stikstof en inzicht in de meest effectieve reductiemaatregelen.

Bij raadpleging van AERIUS Monitor blijkt dat habitattypen H4010B Vochtige heiden (laagveengebied) en H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) in 2025 overbelast zijn en dat in 2030 nog steeds zijn. Voor deze habitattypen is tot en met 2030 een duidelijke sterke daling van de mate van overbelasting te zien richting een overwegend matige overbelasting.

Uit AERIUS Monitor volgt derhalve dat binnen Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder vanaf 2030 de stikstofdepositie is gedaald en dat de overbelasting sterk is verminderd. Met het nemen van aanvullende maatregelen zal de stikstofdepositie in de overbelaste habitattypen verder gaan afnemen.

Algemeen

De aanbevelingen uit de NDA's en de adviezen daarop van de EA worden opgevolgd en uitgevoerd.

De provincie Utrecht heeft bijvoorbeeld de relevante NDA's gebruikt als input voor het opstellen van het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Dit concept is op 1 juli 2023 ingediend bij het Rijk. De relevante adviezen van de EA - die later kwamen - worden door de provincie Utrecht meegenomen in het definitieve ontwerp UPLG. Ook worden de adviezen gebruikt bij het opstellen van nieuwe Natura 2000-beheerplannen voor de verschillende gebieden binnen de provincie Utrecht.

Naast dat de concreet voorgestelde maatregelen uit de NDA's en de adviezen daarop van de EA worden opgevolgd en uitgevoerd, zijn er volgens de EA ten aanzien van de relevante Natura 2000-gebieden tevens aanvullende maatregelen nodig om de stikstofdepositie naar beneden te krijgen. Deze zijn te onderscheiden in twee categorieën: specifieke passende maatregelen en generieke bronmaatregelen.

Specifieke passende maatregelen

Gedurende 2023 en 2024 hebben we vier definitieve en inmiddels onherroepelijke vergunningen verleend voor bedrijfsverplaatsingen welke hebben plaatsgevonden ten behoeve van de natuurontwikkeling en het herstel van Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen (bedrijfsverplaatsingen naar de Kooijdijk 9, 33 en 34 te Westbroek) en Botshol (bedrijfsverplaatsing naar de Hoofdweg 6 te Waverveen).

In deze vergunningen is middels extern salderen gemitigeerd ten behoeve van het projecteffect op de nieuwe bedrijfslocaties, gelegen buiten en/of op grotere afstand van Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen en Botshol in vergelijking met de voormalige bedrijfslocaties.

De (na verplichte afroaming en na saldering) resterende vergunde stikstofruimte is daarbij volledig ten goede gekomen aan de natuur. Dit heeft geleid tot een omvangrijke afname van stikstofdepositie op de in dit besluit relevante Natura 2000-gebieden Botshol, Oostelijke Vechtplassen, Naardermeer, Nieuwkoopse Plassen & De Haack en Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske:

Natura 2000	Totale afname depositie in kg per jaar	Totale afname depositie mol per jaar	Totale afname NH3 per jaar	Totale afname oppervlakte (ha)
Botshol	1,22	85,07	84,99	55,69
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,03	2,15	1,48	35,89
Naardermeer	1,24	87,00	86	458,89
Nieuwkoopse Plassen & De Haack	0,55	38,24	37,6	348,71
Oostelijke Vechtplassen	134,65	9425,79	9323,03	1527,59

In dit verband wordt verwezen naar de vindplaats van deze vergunningen:

- Kooijdijk 9 te Westbroek <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-338.html>;
- Kooijdijk 33 te Westbroek <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-3224.html>;
- Kooijdijk 34 te Westbroek <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2023-15641.html>;
- Hoofdweg 6 te Waverveen <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2023-10959.html>.

Generieke bronmaatregelen

Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Op 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking is getreden. Sindsdien bevat de Wet natuurbescherming duidelijke doelstellingen: in 2025 moet ten minste 40% van het totaal aantal hectares stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de KDW zitten, in 2030 ten minste 50% en in 2035 ten minste 74%. Dit zijn harde resultaatsverplichtingen in welk verband wordt verwezen naar artikel 1.12a van de Wet natuurbescherming (thans: artikel 2.15a van de Omgevingswet). Daarbij is het einddoel dat de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstofgevoelige natuurwaarden worden behaald.

Op 16 december 2022 is het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering vastgesteld ter uitvoering van artikel 1.12b van de Wet natuurbescherming (thans: artikel 3.9, vierde lid, van de Omgevingswet en artikel 4.27, tweede en derde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De kern van het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering is het verbeteren van de natuur. Hierbij staan twee doelen centraal:

- Verminderen van de stikstofdepositie in stikstofgevoelige natuurgebieden om te voldoen aan de wettelijke omgevingswaarden in de Wet natuurbescherming (thans: Omgevingswet);
- Natuur verbeteren door het halen van de instandhoudingsdoelstellingen in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.

Het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering ziet daarom op maatregelen die nodig zijn voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstofgevoelige habitats.

Voor het bereiken van de reductiedoelstelling in 2030 is op 24 april 2020 een structureel maatregelenpakket vastgesteld, voor een totaalbedrag van ruim € 5 miljard. Dit maatregelenpakket is terechtgekomen in het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering en zorgt voor een stikstofdepositiereductie binnen de bandbreedte van 103-180 mol/ha/jaar in 2030. Met het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering kan zodoende de resultaatsverplichting van 50% in 2030 worden behaald.

De maatregelen zijn deels al in uitvoering. Zo zijn, en worden, er regelingen opengesteld om bedrijven die voor (veel) stikstofdepositie zorgen aan te kopen. Deze regelingen worden in samenwerking met de provinciale bevoegde gezagen uitgevoerd en zorgen ook in de hier relevante Natura 2000-gebieden voor de nodige depositiedaling. Ook in de provincies Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland hebben veehouderijen zich aangemeld voor vrijwillige opkoop door de overheid. De Lbv en Lbv-plus, met een gezamenlijk budget van bijna 3 miljard euro, kent inmiddels 37 aanmeldingen in de provincie Utrecht, 15 aanmeldingen in de provincie Noord-Holland en 6 aanmeldingen in de provincie Zuid-Holland. Daarbij gaat het om zowel varkens-, pluimvee-, melkvee- als vleeskalverhouderijen.

Bronmaatregelen per sector

Landbouw

Voor de landbouw zijn de volgende concrete maatregelen van kracht:

- Einde Derogatieregeling;
- Lbv;
- Lbv plus;
- Omschakelprogramma & Investeringsfonds Duurzame Landbouw;
- Werkkapitaalregeling;

- Verplaatsingsregeling;
- Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging;
- Vergroten aantal uren weidegang;
- Investeringsmodule brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen;
- Nationale Grondbank.

Bouw

Voor de bouw zijn de volgende concrete maatregelen van kracht:

- Routekaart Schoon en emissieloos bouwen;
- Schone en emissieloze aanbestedingen door rijksdiensten;
- Kennis- en innovatieprogramma Emissieloos Bouwen;
- Pilots verduurzaming mobiele werktuigen.

Mobiliteit

Voor mobiliteit zijn de volgende concrete maatregelen van kracht:

- Stimuleren elektrisch taxiën;
- Subsidierегeling walstroom zeeschepen klimaat.

Bovenstaande maatregelen zijn nog niet meegenomen in AERIUS Monitor en zijn derhalve aanvullende maatregelen ten opzichte van de trend in AERIUS Monitor. Het is de verwachting dat deze maatregelen tot een aanzienlijke daling van de stikstofdepositie op de relevante stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zal leiden.

Bronmaatregelen provincies Noord-Holland en Zuid-Holland

Andere provincies hebben overeenkomstig het UPLG ook hun eigen gebiedsprogramma's opgesteld. De daarin opgenomen maatregelen hebben hoofdzakelijk het doel om in die provincies gelegen Natura 2000-gebieden de stikstofdepositie te reduceren. Omdat Botshol en het gedeelte van Oostelijke Vechtplassen dat in de provincie Utrecht ligt naast de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland zijn gelegen, zijn bronmaatregelen die in die provincies genomen worden ook relevant voor deze gebieden. Hieronder volgt een opsomming van deze maatregelen per provincie.

Bronmaatregelen provincie Noord-Holland

Uit de Roadmap Reductie stikstofdepositie industriële piekbelasters Noord-Holland komt naar voren dat er door de bedrijven in de provincie Noord-Holland een daling van de stikstofuitstoot wordt verwacht. De reden hiervoor is onder andere dat er verschillende maatregelen worden genomen om de stikstofemissie te verminderen. Een voorbeeld hiervan is de voorgenomen stikstofreductiemaatregelen van Tata Steel, zoals het installeren van een DeNox-installatie in 2025 en CO₂-neutrale staalproductie te realiseren in 2045.

In 2030 wordt door de maatregelen uit de Roadmap Reductie stikstofdepositie industriële piekbelasters Noord-Holland een reductie in stikstofemissie van 38% verwacht.

Daarnaast worden in het PPLG van Noord-Holland, het gebiedsprogramma landelijk gebied van de provincie Noord-Holland, de volgende maatregelen voorgesteld:

- Emissiereductie bij melkveebedrijven door het beschikbaar stellen van subsidies voor bronscheiding (scheiding van mest bij de bron);
- Subsidies voor mestvergisting;
- Stimuleren van emissiearm bedrijfsmanagement door het structureel vergoeden hiervan;

- Gerichte subsidies voor ombouwen van drijfmeststallen naar stallen met bronscheiding;
- Aanmoedigen van bedrijven om gebruik te maken van de bestaande ecoregelingen;
- Onderzoeken van businesscases voor mestverwerkingsinstallaties bij extensieve veehouderijen;
- Het introduceren van landschapsgrond (grond die op lange termijn wordt vastgelegd en waar specifieke (natuur) doelen aan vastzitten);
- Ontpachting (pachtvrij maken van percelen die niet op een juiste manier voor agrarisch natuurbeheer worden gebruikt);
- Het verwerven van gronden, bijvoorbeeld om te kunnen gebruiken als ruil grond voor piekbelasters.

In april 2025 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland in een brief aangegeven een maatregelenpakket te nemen voor 2025-2027.² De provincie Noord-Holland stelt een maatregelenpakket voor waarmee vóór 2035 in de directe nabijheid van deze stikstofgevoelige natuurgebieden de uitstoot van stikstof vanuit de landbouw met 30-50% afneemt en de schade van stikstof voor de natuur met 40-60% vermindert. Dat leidt tot een stikstofreductie en een aanzienlijke beperking van schade aan stikstofgevoelige natuur in en rondom de Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen, IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder.

Bovenstaande maatregelen zijn deels additioneel ten opzichte van de trend in AERIUS Monitor.

Bronmaatregelen provincie Zuid-Holland

In het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (hierna: ZHPLG) zitten verschillende maatregelen die moeten leiden tot een reductie in stikstofemissie. Het programma is verdeeld in vier thema's: "Landschap en Natuurversterking", "Toekomstbestendige land- en tuinbouw", "Verbetering waterkwaliteit" en "Toekomstbestendig water- en bodemsysteem". De ambitie van dit programma is om een stikstofreductie van 35-40 kilogram per hectare per jaar te behalen.

Binnen het ZHPLG bevinden zich de volgende stikstofreducerende maatregelen:

1. Pilot emissieplafond veehouderij (veenweidegebieden);
2. Pilot mestvergisters (het verbinden van mestvergisters voor productie biogas).

Het voorontwerp van het ZHPLG is halverwege 2023 vrijgegeven voor toetsing door het ministerie van LNV (thans: LNVN).

Op 12 juni 2025 hebben Provinciale Staten van Zuid-Holland daarnaast ingestemd met het Provinciaal Stikstofmaatregelenpakket van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland: Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (hierna: SANE).³ Dit pakket loopt grotendeels parallel met het ZHPLG. Het maatregelenpakket omvat een viertal hoofdmaatregelen:

- Bedrijfsgerichte doelsturing via ammoniakplafonds voor de melkveehouderij;
- Overgangszones nabij Natura 2000-gebieden;
- Actief grondbeleid en
- De inzet op beleid voor boeren die vrijwillig willen stoppen, de zogenoemde 'natuurlijke stoppers'.

² <https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/Natuur/Versnellen%20uitvoering%20natuurherstel%20en%20reductie%20stikstofuitstoot%20in%20Noord-Holland.pdf>.

³ <https://omgevingsweb.nl/wp-content/uploads/po-assets/1056845.pdf>.

Volgens de SANE leiden deze maatregelen tot het realiseren van een structurele, blijvende reductie van de stikstofbelasting en daarmee de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland e.o. (zie per maatregel hoofdstuk 3 van de SANE). Dat betekent dat al deze maatregelen leiden tot een stikstofdaling binnen de Natura 2000-gebieden Botshol, Oostelijke Vechtplassen en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.⁴

Bovenstaande maatregelen zijn deels additioneel ten opzichte van de trend in AERIUS Monitor.

Conclusie

De opgesomde maatregelen en gebiedsgerichte aanpak ter reductie van stikstofdepositie zijn en worden getroffen met het doel om de (dreigende) verslechtering van de natuurkwaliteit van stikstofgevoelige habitats te voorkomen of te herstellen, en zijn daarom passende maatregelen. Dat de maatregelen ook bijdragen aan het behalen van de instandhoudingsdoelen en wellicht ook als instandhoudingsmaatregel zouden kunnen worden aangemerkt, doet hieraan niet af. Daarnaast zijn het geen maatregelen die verbonden zijn aan een natuurbelastend initiatief en dus geen beschermingsmaatregelen. Ook is duidelijk wanneer de maatregelen zijn uitgevoerd of nog zullen worden uitgevoerd, alsmede wat het effect is van die maatregelen.

Zodoende is er voor de betrokken Natura 200-gebieden een concreet tijdspad met concrete maatregelen en doelstellingen waarmee uitvoering wordt of zal worden gegeven aan de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn. Dit betekent dat het niet nodig is om de natuurvergunning voor de geitenhouderij op de locatie Gein-Noord 27 te Abcoude, ten goede van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden waarop deze effect heeft, in te trekken of te wijzigen als passende maatregel in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn en dat van intrekking of wijziging op grond van artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming kan worden afgezien.

We besluiten daarom uw verzoek, om als passende maatregel de natuurvergunning in te trekken of te wijzigen, af te wijzen.

5. Zienswijzen

Op 28 maart 2025 ontvingen we een zienswijze van de heer R.H.J. de Kluiver en op 24 april 2025 ontvingen we een zienswijze van mevrouw mr. Woudwijk, namens MOB. Deze zienswijzen luiden samengevat:

1. Het huidige ontwerpbesluit om de vergunning voor de uitbreiding van de geitenhouderij niet in te trekken, richt zich uitsluitend op het stikstofprobleem. Deze benadering is te beperkt en negeert het significante risico voor de volksgezondheid dat gepaard gaat met de nabijheid van geitenhouderijen. Gezien de ernstige gezondheidsrisico's, de zorgen van omwonenden en het voorzorgsprincipe in het milieubeleid, is het niet alleen gerechtvaardigd, maar absoluut noodzakelijk om de vergunning voor de uitbreiding van de geitenhouderij in te trekken.
2. De omstandigheid dat van de vergunning geen gebruik is gemaakt, zoals in het onderhavige geval (in ieder geval ten aanzien van de in 2018 vergunde uitbreiding), dient een rol te spelen in de belangenafweging en de invulling van de beoordelingsruimte of de intrekking een passende maatregel is die nodig is. Uit het ontwerpbesluit is niet duidelijk hoe dit is meegewogen in de belangenafweging.

⁴ <https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/april-2025/provincie-komt-met-aanpak-stikstofreductie/>.

3. De natuurvergunning is verleend op basis van de passende beoordeling bij het PAS en met toedeling van ontwikkelingsruimte. Daarom staat vast dat de vergunning niet correct passend is beoordeeld. De natuurvergunning is, ondanks dat deze in rechte onaantastbaar is, dan ook in strijd met wettelijke voorschriften verleend. De in artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming genoemde omstandigheid doet zich voor.
4. Dat ook in het geval wel wordt toegekomen aan een belangenafweging in de zin van artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming, dit geen aanleiding zou geven de natuurvergunning in te trekken dan wel te wijzigen, is onvoldoende gemotiveerd. Het enkel stellen dat het een klein effect kan opleveren van maximaal 2,25 mol per hectare per jaar is daartoe onvoldoende. Verder kan niet worden gesteld dat de bijdrage nihil is.
5. Het enkel noemen dat er andere passende maatregelen worden getroffen is onvoldoende indien niet wordt toegelicht en onderbouwd hoe de maatregelen een noodzakelijke daling binnen afzienbare termijn tot gevolg hebben. Er moet worden aangetoond dat er sprake is van een voldoende daling en hoe snel die daling gaat in de betreffende Natura 2000-gebieden. Geconcludeerd dient te worden dat door middel van de blijvende daling van stikstofdepositie niet wordt voorzien in de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen afzienbare termijn.
6. In het ontwerpbesluit wordt verwezen naar algemene maatregelen zoals opgenomen in een concept-UPLG en de Natura 2000-beheerplannen die worden opgesteld. Hieruit wordt niet duidelijk hoe concreet deze plannen zijn nu gesproken wordt over een concept-UPLG. Deze maatregelen zullen dus ook niet leiden tot een noodzakelijke daling binnen afzienbare termijn gezien het feit dat pas over een jaar het UPLG wordt vastgesteld.
7. In het ontwerpbesluit wordt erop gewezen dat gedurende 2023 en 2024 drie definitieve en inmiddels onherroepelijke vergunningen zijn verleend voor bedrijfsverplaatsingen welke hebben plaatsgevonden ten behoeve van de natuurontwikkeling en het herstel van Natura 2000-gebieden Botshol, Oostelijke Vechtplassen, Naardermeer, Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Daarmee is niet inzichtelijk gemaakt op gebiedsniveau wat het precieze effect is van deze maatregelen. Daarnaast is gebleken dat dit volstrekt onvoldoende is geweest en heeft dit niet geleid tot de noodzakelijke daling binnen afzienbare termijn.
8. In het ontwerpbesluit kan niet worden volstaan met de algemene verwijzing naar de landelijke en provinciale maatregelpakketten. Bovendien is niet duidelijk wanneer deze maatregelen uitgevoerd worden.
9. Ten aanzien van de Lbv en Lbv-plus die worden genoemd in het ontwerpbesluit wordt erop gewezen dat er geen berekening is gemaakt van wat het effect van de Lbv en Lbv-plus is uitgedrukt in de gemiddelde depositie op de relevante Natura 2000-gebieden. Nu is daardoor niet duidelijk en onvoldoende onderbouwd dat beide regelingen binnen afzienbare termijn zullen leiden tot de noodzakelijke daling van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.
10. Het onder punt 8 genoemde geldt ook voor de overige genoemde bronmaatregelen per sector. Bovendien is niet duidelijk wanneer deze maatregelen genomen worden. Er wordt gesproken over de verwachting dat deze maatregelen tot een aanzienlijke daling van de stikstofdepositie op de relevante

stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zal leiden. Dit is echter niet toegelicht of onderbouwd. Het ontwerpbesluit is dan ook onvoldoende gemotiveerd.

11. Ten aanzien van de stalmaatregelen wordt verwezen naar een (vervolg)onderzoek van Wageningen University & Research waaruit volgt dat de effectiviteit van emissiearme stalsystemen overschat blijkt.
12. Er wordt verwezen naar verschillende bronmaatregelen van de provincie Noord-Holland om de stikstofemissie te verminderen waaronder bijvoorbeeld Tata Steel. Echter wordt dit niet concreet gemaakt. Er wordt verder gesteld dat een stikstofreductie wordt verwacht van 38 % maar dit is pas in 2030. Tot slot wordt er naar algemene maatregelen verwezen in het PPLG. Het is niet duidelijk hoeveel er additioneel is ten opzichte van de trend die in AERIUS Monitor is opgenomen. Daarnaast is niet duidelijk wat de gevolgen daarvan zijn voor de genoemde Natura 2000-gebieden. Er is dan dus geen sprake van een noodzakelijke daling binnen afzienbare termijn en wat het effect hiervan is uitgedrukt in de gemiddelde depositie op de relevante Natura 2000-gebieden. Daarnaast is ook niet duidelijk op welke termijn dit gaat gebeuren.
13. Verder wordt er verwezen naar de bronmaatregelen van de provincie Zuid-Holland in het ZHPLG waarin verschillende maatregelen zijn opgenomen die moeten leiden tot een reductie in stikstofemissie. Niet is duidelijk op welke termijn deze maatregelen van start zullen gaan. Daarnaast is niet onderbouwd wat het effect hiervan is uitgedrukt in de gemiddelde depositie op de relevante Natura 2000-gebieden.

We reageren hierop als volgt:

- Ad 1. In dit geval is uitsluitend sprake van een te nemen besluit binnen het Natura 2000-kader. Voor de beoordeling of de natuurvergunning wel of niet moet worden ingetrokken of gewijzigd, worden de (eventuele) gevolgen daarvan uitsluitend afgezet tegen de natuurwaarden van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De gezondheidsrisico's voor omwonenden zijn daarbij geen af te wegen onderdeel. Dergelijke afwegingen houden immers geen verband houden met aanwezige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden. We kunnen dit aspect daarom niet meewegen in onderhavig besluit.

Overigens heeft een dergelijk aspect omtrent gezondheidsrisico's en geitenhouderijen in ieder geval een raakvlak met de ruimtelijke ordening. Daarvoor is in de meeste gevallen de gemeente bevoegd.

- Ad 2. Het is niet duidelijk wat wordt bedoeld met de in 2018 vergunde uitbreiding. In 2018 is voor zover bekend geen uitbreiding vergund.

In onderhavig geval betreft het de uitbreiding die krachtens de natuurvergunning in 2017 is verleend. Indien en zover wordt bedoeld op deze in 2017 vergunde uitbreiding, is de stelling dat geen gebruik is gemaakt van de vergunde uitbreiding niet verder onderbouwd. Uit luchtfoto's blijkt daarnaast dat de in 2017 vergunde uitbreiding wel degelijk is gerealiseerd.

We zien derhalve dan ook geen reden dit een rol te laten spelen in een belangenafweging dan wel de invulling van de beoordelingsruimte of de intrekking een passende maatregel is die nodig is.

Bovendien wordt helemaal niet toegekomen aan een belangenafweging in de zin van artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming.

Zie verder de beantwoording onder Ad 3.

- Ad 3. Zoals aangegeven in hoofdstuk 4, onder Ad 1., van dit besluit kan aan het onverbindend verklaren van het PAS geen terugwerkende kracht toekomen, en is de natuurvergunning op 29 november 2017 dus niet in strijd met de wet verleend. De intrekkinggrond uit artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming is derhalve niet van toepassing.

Er is tot op heden geen uitspraak gedaan door de Afdeling over een natuurvergunning die is verleend op basis van de passende beoordeling bij het PAS, in relatie tot de intrekkinggrond van artikel 5.4, eerste lid, sub c, van de Wet natuurbescherming. De uitspraak waarnaar in de zienswijze wordt verwezen betreft een uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland. We zijn het niet eens met deze uitspraak vanwege de redenen zoals genoemd in hoofdstuk 4, onder Ad 1., van dit besluit, en zijn in afwachting van een definitief oordeel van de Afdeling over deze rechtsvraag.

- Ad 4. In de bedoelde overweging zijn we uitgegaan van het door het project zwaarst belaste gebied, met de grootst mogelijke toename op dat gebied vanwege het project én de laagste achtergronddepositie. Daaruit blijkt dat in het voor de natuur meest gunstige scenario slechts minder dan 0,29% van de totale achtergronddepositie het maximale positieve effect is dat bereikt kan worden met intrekking of wijziging van de natuurvergunning. Dat betekent dat alle andere afnames in geval van intrekking of wijziging van de natuurvergunning zelfs nog onder dit percentage zitten.

Het betreft een zeer geringe bijdrage met een klein effect. Met een zeer gering percentage van maximaal 0,29% (en dus ook in alle andere gevallen minder dan 0,29%) kan gesteld worden dat het effect nihil is. Gezien de totale depositie die op de betrokken Natura 2000-gebieden neerslaat, is een effect van maximaal 0,29% te verwaarlozen en draagt dit niet bij aan het halen van de doelstellingen in deze gebieden.

Ook ten aanzien van de autonome daling van de achtergronddepositie is de bijdrage van het intrekken of wijzigen van de natuurvergunning zeer gering. We hebben dat aangevuld in hoofdstuk 4, onder Ad 1., van dit besluit.

- Ad 5. Het gebruik van AERIUS Monitor voor de onderbouwing van de ontwikkeling van stikstofdepositie op gebiedsniveau is geaccepteerd door de Afdeling bij uitspraak van 2 juli 2025, ECLI:NL:RVS:2025:2973. Per Natura 2000-gebied is inzichtelijk gemaakt dat de komende jaren een noodzakelijke autonome daling wordt verwacht aan de hand van AERIUS Monitor en de prognoses in de NDA's. Dat betekent dat er reeds een autonome daling is te verwachten per gebied waardoor de doelstellingen op den duur bereikt kunnen gaan worden. De verdere noodzakelijke daling wordt onderbouwd door de aanvullende (bron)maatregelen die genomen worden. We verwijzen hiervoor naar de onderbouwing zoals opgenomen in hoofdstuk 4, onder Ad 2., onder Algemeen, van dit besluit.
- Ad 6. Het UPLG en de nieuwe Natura 2000-beheerplannen zijn inderdaad nog in wording en daarmee niet volledig concreet. Desalniettemin zijn deze plannen in dit verband noemenswaardig en daarom opgenomen om het verhaal zo compleet mogelijk te maken. We onderschrijven dat deze plannen, op

zichzelf staand, momenteel niet zullen leiden tot een noodzakelijke daling binnen afzienbare termijn. Benadrukt wordt dat deze plannen slechts onderdeel uitmaken van de bredere onderbouwing van dit besluit.

- Ad 7. Inmiddels is sprake van vier bedrijfsverplaatsingen. Voor de genoemde Natura 2000-gebieden Botshol, Oostelijke Vechtplassen, Naardermeer, Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske is het voordeel van deze vier bedrijfsverplaatsingen voor de relevante natuurwaarden wel degelijk aanwezig.

Uit de tabel zoals toegevoegd in hoofdstuk 4, onder Ad 2., onder Algemeen, van dit besluit blijkt ten eerste dat er een erg grote daling binnen de relevante Natura 2000-gebieden optreedt van het totaal aantal mol depositie per jaar. Ten tweede is het totaal oppervlakte waarop voor de bedrijfsverplaatsingen een effect was (gekarteed oppervlakte), aanzienlijk afgenomen als gevolg van de bedrijfsverplaatsingen.

Daarmee is (nog verder) op gebiedsniveau inzichtelijk gemaakt wat het precieze effect is van deze maatregelen. Daaruit blijkt dat dit tot een aanzienlijke daling van stikstofdepositie en gekarteerd oppervlakte heeft geleid, hetgeen de noodzakelijke daling voor deze gebieden binnen afzienbare termijn daadwerkelijk in gang heeft gezet.

- Ad 8. De landelijke en provinciale maatregelenpakketten zijn opgenomen om aan te geven dat de noodzakelijke daling van stikstofdepositie aan de orde zal zijn. Deze gelden ter aanvulling op de al dalende trend in AERIUS Monitor en de concrete passende maatregelen die reeds genomen dan wel van kracht zijn. Met het nemen van deze generieke bronmaatregelen zorgen zowel de Rijksoverheid als de provincies ervoor dat de stikstofdepositie in de hier relevante Natura 2000-gebieden Botshol, Oostelijke Vechtplassen, Naardermeer, Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder zal dalen. Daarmee wordt voldaan aan de aanbevelingen uit de NDA's en de EA-adviezen van deze gebieden.

- Ad 9. Er is inderdaad geen berekening gemaakt van het effect van de Lbv en Lbv-plus, uitgedrukt in de gemiddelde depositie op de relevante Natura 2000-gebieden. Dit omdat er in de provincie Utrecht nog geen vergunningen (gedeeltelijk) zijn ingetrokken naar aanleiding van de Lbv en Lbv-plus. Benadrukt wordt dat dit onderdeel uitmaakt van de bredere onderbouwing van dit besluit.

- Ad 10. Zie de beantwoording onder Ad 8.

- Ad 11. We zijn bekend met het (vervolg)onderzoek van Wageningen University & Research waaruit volgt dat de effectiviteit van emissiearme stalsystemen overschat blijkt. De stalmaatregelen zijn daarom niet langer opgenomen in dit besluit.

- Ad 12. In april 2025 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland in een brief aangegeven een maatregelenpakket te nemen voor 2025-2027.⁵ De provincie Noord-Holland stelt een

⁵ <https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/Natuur/Versnellen%20uitvoering%20natuurherstel%20en%20reductie%20stikstofuitstoot%20in%20Noord-Holland.pdf>.

maatregelenpakket voor waarmee vóór 2035 in de directe nabijheid van deze stikstofgevoelige natuurgebieden de uitstoot van stikstof vanuit de landbouw met 30-50% afneemt en de schade van stikstof voor de natuur met 40-60% vermindert. Dat leidt tot een stikstofreductie en een aanzienlijke beperking van schade aan stikstofgevoelige natuur in en rondom de Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen, Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder.

Overigens voldoet het jaartal 2030 aan het vereiste van binnen afzienbare termijn, aangezien in de NDA's bijvoorbeeld ook als opgave geldt dat in 2030 niet langer sprake mag zijn van een overschrijding van de KDW.

Ad 13. Op 12 juni 2025 hebben Provinciale Staten van Zuid-Holland ingestemd met het Provinciaal Stikstofmaatregelenpakket van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland: Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE).⁶ Dit pakket loopt parallel met het ZHPLG. Het maatregelenpakket omvat een viertal hoofdmaatregelen:

- Bedrijfsgerichte doelsturing via ammoniakplafonds voor de melkveehouderij;
- Overgangszones nabij Natura 2000-gebieden;
- Actief grondbeleid en
- De inzet op beleid voor boeren die vrijwillig willen stoppen, de zogenoemde 'natuurlijke stoppers'.

Volgens de SANE leiden deze maatregelen tot het realiseren van een structurele, blijvende reductie van de stikstofbelasting en daarmee de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland e.o. (zie per maatregel hoofdstuk 3 van de SANE). Dat betekent dat al deze maatregelen leiden tot een stikstofdaling binnen de Natura 2000-gebieden Botshol, Oostelijke Vechtplassen en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.⁷

Gelet op het voorgaande zijn we van oordeel dat de zienswijze zoals opgenomen onder punt 11. van dit besluit aanleiding geeft om onze overwegingen ten opzichte van het ontwerpbesluit gewijzigd vast te stellen. Deze wijziging leidt overigens niet tot een ander besluit.

6. Wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit

Ten opzichte van het ontwerpbesluit zijn in hoofdstuk 4, onder Ad 1. en onder Ad 2., inhoudelijke aanvullingen opgenomen. Tevens zijn ten opzichte van het ontwerpbesluit in hoofdstuk 4, onder Ad 2., onder Algemeen, bij Specifieke passende maatregelen en bij Generieke bronmaatregelen (onder Bronmaatregelen provincie Noord-Holland en onder Bronmaatregelen provincie Zuid-Holland), een aantal inhoudelijke wijzigingen aangebracht, zodat hetgeen daarin is opgenomen aansluit bij de actualiteit.

Voorts zijn, vanwege de zienswijze zoals opgenomen onder punt 11. van dit besluit, ten opzichte van het ontwerpbesluit in hoofdstuk 4, onder Ad 2., onder Algemeen, bij Generieke bronmaatregelen, de stalmaatregelen niet langer opgenomen.

Ten opzichte van het ontwerpbesluit zijn voor het overige geen inhoudelijke wijzigingen aangebracht.

⁶ <https://omgevingsweb.nl/wp-content/uploads/po-assets/1056845.pdf>.

⁷ <https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/april-2025/provincie-komt-met-aanpak-stikstofreductie/>.

7. Inzage in en verzending van dit besluit

Vanaf 4 augustus 2025 is dit besluit gedurende zes weken op www.officielebekendmakingen.nl in te zien. Daarnaast zijn dit besluit en de daarbij behorende stukken, tot en met zes weken vanaf de publicatiedatum op www.officielebekendmakingen.nl, in te zien in Het Provinciehuis van de provincie Utrecht op de Archimedeslaan 6 in Utrecht. Inzage kan op elke werkdag van 9:00 uur tot 16:00 uur nadat u hiervoor telefonisch een afspraak gemaakt heeft met het Servicebureau van het team Vergunningverlening Natuur en Landschap via 030 258 9111.

Het besluit en de daarbij behorende stukken kunnen we op verzoek (in de meeste gevallen) ook digitaal toezenden. Stuur daarvoor een verzoek naar het Servicebureau van team Vergunningverlening Natuur en Landschap via servicebureau@provincie-utrecht.nl of via 030 258 9111. Vermeld daarbij het zaaknummer.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk.

We verzenden dit besluit aan de verzoeker en een afschrift van dit besluit aan:

1. Vergunninghouder;
2. Indieners zienswijzen;
3. Gemeente De Ronde Venen;
4. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht.

8. Beroep

Indien u zich niet kunt verenigen met dit besluit kunt u een beroepschrift indienen bij de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Hiervoor zijn griffierechten verschuldigd. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt (na publicatie) aan op de dag na terinzagelegging.

Het beroep kan worden ingesteld door:

- belanghebbenden;
- niet-belanghebbenden die tijdig hun zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht of geen zienswijze naar voren hebben gebracht maar die dat redelijkerwijs niet kan worden verweten.

Het besluit wordt onherroepelijk nadat de termijn voor het indienen van een beroepschrift ongebruikt is verstreken. Het instellen van beroep schorst de werking van het besluit niet. Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u naast het instellen van beroep een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht. In dat geval treedt het besluit niet in werking voordat op dit verzoek is beslist. Griffierechten zijn hiervoor opnieuw verschuldigd. Titel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing.

9. Contact

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau van het team Vergunningverlening Natuur en Landschap via servicebureau@provincie-utrecht.nl of via het algemeen telefoonnummer van de provincie Utrecht (030 258 91 11, Vraag naar het Servicebureau van het team Vergunningverlening Natuur en Landschap).

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer door (dit zaaknummer vindt u bovenaan dit besluit).
Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,
i.o.

ValidSigned door
op 31-07-2025

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving